

Ključ za razpoznavanje trav v nerazcvetelem stanju

Študijsko gradivo za vaje iz področja travništva, pašništva in pridelovanja krme

Avtor: Neznani

V elektronski obliki pripravila: Matej VIDRIH in Boštjan MEDVED

Oktober 2001

Ključ za razpoznavanje trav v nerazcvetelem stanju

I. SKUPINA

List ščetinast - 0,5-1 mm

Nardus stricta – volk, baloh

Šop raste kot greben v eno smer, tako da je podoben grivi. Izrastki žilavi, stoje togo pokonci, spodaj odebelijo v slamante nožnice, korenine kot vrvi debele. Listni rob zobčasto raskav. Raste na kislih, pustih in peščenih tleh, planinskih pašnikih, košenicah, vresiščih in barjih.

Deschampsia flexuosa - vijugasta masnica

Jeziček kratek, izrazit. Dela rahle šope, malo vredna trava pustih tal - zlasti ob iglastem gozdu na peščeni zemlji v nižini in v gorah, ugaja ji surov humus. List je tog, trd, ščetinast in gladek. Cvetočja je podobna zlatemu ovsencu. Kjer ni boljše krme, jo mlada živina žre.

Festuca heterophylla - raznolistna bilnica

Nožnica zrasla, zgoraj se razcefra v vlakna. Pritlični listi so ščetinasti, v prerezu skoraj trirobi. Bilni listi so širši, modri in gredljati. Najdemo jo le v svetlih gozdovih ali ob robu gozda.

Festuca ovina - ovčja bilnica

Nožnica je razklana, ostane dolgo časa kot slamnat, rjavo rumen ovoj. Ušesca izrazita, po poganjku iztegnjena. Ima veliko različkov z zelenim in sivozelenim listjem. Zelo razširjena na suhih in revnih tleh.

List 0,5 - 1,5 mm širok

Festuca rubra - rdeča bilnica

List, ko se odpre, ostro gredljat (5-7 gredljev). Jeziček kratek, debel. Nožnica zrasla rdečkastorjava, zgoraj se razcefra v vlakna. Trava dela goste šope in je primerna za pašo.

II. SKUPINA

Trave z belo ali rdečo progo po sredi lista

Echinochola crus galli – navadna kostreba

Nima ne jezička ne venčka iz dlačic. Plevel po njivah, grobljah in ob poteh.

Jeziček izrazit

Digitaria sanguinalis – krvavordeča srakonja

List drobno dlakav, nožnica dolgovejicata.

Digitaria ischaemum - mala srakonja

List in nožnica skoro popolnoma gola. Plevel po njivah (peščena tla) in ob poteh.

Namesto jezička venček dlačic

***Setaria spp.* - muhvič**

List na dnu in ob robu bolj ali manj dlakav, rob nožnice gol.

List brez izrazite proge po sredi

***Cynodon dactylon* - prstasti pesjak**

Redka trava - vinogradi, zidovi, suha sončna tla, dlakavi listi. Viličast klas.

***Andropogon ischaemum* - navadni obrad**

Redka trava, vinogradi, sončni grički, obmejki.

III. SKUPINA

Puste trave morskih sipin z dolgimi živicami v zemlji.

IV. SKUPINA

Trave z venčkom dlačic namesto jezička

***Phragmites communis* – navadni trst**

Poganjki trstikasti debeli-list plan, zelo širok (10-15 mm), gol. Venček iz dlačic strnjen, pozneje se pogosto odlomi. Dela zelo dolge in debele izrastke, na nožnici se vidijo prečniki. Raste v jarkih, na mokrih travnikih in njivah.

***Molinia coerulea* - modra stožka**

List prehaja v nožnico brez izrazitega listnega dna. Venček iz dlačic je razdeljen v dva šopka. Vsak šop raste sam zase pokonci. Bili so na videz brez kolenc. Rastišče: pusta zemlja, po gozdovih, močvirskih in braskih travnikih.

***Triodia decumbens* - trizobka**

Najmlajši list zganjen, 2-5 mm širok, pogosto s tirnico. Rastišče: puste zemlje, mokri travniki, resava, ob gozdu.

***Danthonia provincialis* - navadna oklasnica**

Rastišče: suhi kamniti planinski lazi.

NAJMLAJŠI LIST ZGANJEN S TIRNICO, GLADEK ALI NEZAZNAVNO GREDLJAT.

V. SKUPINA

***Helictotrichon pubescens* - puhasta ovsika**

Nožnica spodnjih listov močno kocinasta, listna ploskev gola ali nekoliko dlakava, precej široka s čolničasto konico in precej ostrimi robovi. Rastišče: precej suhi travniki.

***Helictotrichon pratense* - travniška ovsika**

List zganjen, modrosiv, tog, bodeč, ob robu zelo raskav, tudi nožnica zadaj raskava. Jeziček kratek, izrazit, oster, trd, pogosto zelenkast. Šop z malo listja. Rastišče: sončni griči, resave in gorski travniki.

***Sesleria varia* - pisana vilovina**

List ozek, žlebasto zganjen, proti koncu raskav, pogosto sabljasto zakrivljen, nožnica zrasla, poganjki oviti v slamnate ostanke nožnic. Rastišče: apnena pobočja.

***Glyceria aquatica* - trstikasta sladika**

Cvet širok 10-25 mm, svetlo zelen, spodaj moten, prašniki v nožnici in listu, jeziček velik, bel. Rastišče: v vodi in ob njej, začasno poplavljeni travniki.

***Poa pratensis* - travniška latovka**

Jeziček zelo kratek, navadno zelenkast, list črtalast, spodaj blesteč.

***Poa trivialis* - navadna latovka**

Suličast, dolg, bel jeziček, list navzgor raskav.

***Poa annua* - navadna latovka**

Nizka, skoraj vedno cvetoča trava s kratkimi, pogosto poprek valovito zgubanimi listi. Jeziček je dolg, bel, ovratniku podoben.

VI. SKUPINA

List brez tirnice - gladek ali izrazito gredljat

***Bromus erectus* - pokončna stoklasa**

List ob robu v presledkih vejicat, jeziček kratek, trd, zelenkasto rumen, nožnica do vrha zrasla. Rastišče: pusti travniki in ozare, zlasti na apneni zemlji.

***Dactylis glomerata* - pasja trava**

List z globoko brazdo, spodaj gredljat, širok, dolgozašiljen, jeziček dolg, bel, tanek, po košnji naglo požene.

***Deschampsia caespitosa* - rušnata masnica**

Gredlji in listni rob ostrji, da režejo, jeziček dolg, bel (3-8 mm), dela goste šope nad zemljo. Rastišče: vlažna humozna travišča, bregovi, trate, vlažni gozdovi.

***Lolium perenne* - trpežna ljulka**

Poganjki pri tleh navadno rdečkasti. List črtalast, dolg, spodaj močno blesteč. Jeziček kratek, povsod enako visok, pogosto zelenkast. Ušesca ozka, izrazita. Rastišče: pašniki, shojene trate, v parkih, na travnikih v manjši množini.

***Cynosorus cristatus* - pasji rep**

poganjki po tleh rumenkasti. List kratek, naglo prehaja v konec, spodaj malo blesteč. Ušesca redkokdaj izrazita. Dela majhne šope z malo listja. Rastišče: travniki, jase, planine, svetla mesta v gozdu.

NAJMLAJŠI LIST ZVIT

VII. SKUPINA

Listno dno z ušesci ali vsaj izrazito razširjeno listno dno

***Anthoxanthum odoratum* - dišeča boljka**

Listna ušesca bradata z dvema navzdol šrtlečima šopkoma dlačic, pogosto rdečevijoličasta, ostra in topa. List kratek, pri dnu zožen. Jeziček kratek, polkrožen. List in nožnica gola ali bolj in manj dlakava. Če jo zmečkamo, diši po kumarinu. Zgodaj cveti. Rastišče: travniki, pašniki, ozare, svetli gozdovi - slaba krma.

Ušesca niso bradata dlakava

List spodaj gredljat, bolj ali manj dlakave trave, na travnikih jih ni.

***Bromus racemosus* - gozdasta stoklasa**

Listna nožnica do vrha zrasla. List širok na obeh straneh, dlakav in vejicat, na robovih zelo hrapav. Visoka trava - listnati gozdovi. Nožnica popolnoma ali večinoma razklana.

Ušesca široka, mehko kožnata

Hordeum murinum, secalinus, maritimum, Elymus europaeus

Ušesca ostra, ozka, žilava, list vijakasto zasukan

List spodaj raskav - ***Agropyron caninum* - pasja pirnica**

List spodaj gladek - ***Agropyron repens* - plazeča pirnica**

List izrazito gredljat (navadno gole trave)

***Festuca gigantea* - orjaška bilnica**

Visoka gozdna trava (nikoli je ne najdemo na trati), list širok (8-15 mm) z močnimi ušesci. Jeziček kratek, zelenkast ali rdečkast.

List spodaj blesteč

***Festuca arundinacea* - trstikasta bilnica**

List širok (6-20 mm) ob robu oster in tog. Listni dno in ušesca ščetinasta. Jeziček kratek, zelenkast. Šop zbit, ob robu listnega dna ima ščetine, raste bolj v širino kot v višino. Rastišče: mokri travniki, bregovi, zarasle steze, mrzle zemlje.

***Festuca pratensis* - travniška bilnica**

List z več kot 16 izrazitimi gredlji. Ušesca navadno dobro razvita in objemajo bil. Listi na poganjku med seboj razmaknjeni, šopi poženejo hitro v višino. Poganjki nosijo zgodaj zasnove klasja.

VIII. SKUPINA

Listno dno brez ušesc, list izrazito gredljat in gol

***Alopecurus geniculatus* - kolenčasti lisičji rep**

List je kratek, pokončen, sivozelen. Jeziček dolg, bel, oster. Ležeča, kipeča, šopasta trava. Rastišče: mokri travniki.

***Alopecurus pratensis* - travniški lisičji rep**

Listi dolgi ali zelo dolgi, ob robu malce raskavi. Listno dno nekoliko odmaknjeno. Jeziček kratek, navadno zelenkast. Poganjki pri dnu navadno rjavi. Rastišče: vlažna travnišča in sadovnjaki.

***Agrostis tenuis* (*Agrostis vulgaris*)- lasasta (navadna) šopulja**

List kratek, poganjek bogato olistan. Jeziček kratek, prisekan. Rahli šopi delajo kratke živice pod zemljo (zaradi plezanja pride do gnitja ruše). Jeziček dolg 2-6 mm. Rastišče: gorski travniki, lazi, resave, ozare.

***Apera spica venti* – navadni srakoperec**

Jeziček dolg, nacepljen, dela šope brez pritličnih listov. Rastišče: njive, ozare, le na lažji zemlji.

***Agrostis stolonifera* (*alba*) – plazeča (bela) šopulja**

Jeziček navadno trikoten.

IX. SKUPINA

Listna nožnica vedno skoraj do vrha zrasla

Nožnica gola ali neznatno dlakava

***Briza media* – navadna migalica**

Jeziček kratek, prisekan, včasih ga tudi ni. List kratek, mehak, mlo raska, moten. Rastišče: revne in močvirske lege.

***Bromus inermis* - gola stoklasa**

Jeziček kratek, izrazit, nazobčan ali dvakrat nazobčan, list precej širok, dolg in gredljat. Rastišče: bregovi, omejk, redkeje travniki.

List in nožnica bolj ali manj dlakava

***Bromus secalinus* - žitna stoklasa**

Nožnica gola, list 6 - 12 mm širok. Rastišče: njive.

***Bromus arvensis* - njivska stoklasa**

List kocinasto dlakav. Jeziček srednje dolg. Rastišče: njive.

***Bromus hordeaceus (mollis)* – ječmenasta (mehka) stoklasa**

List in zlasti nožnica gosto mehko dlakava.

***Bromus racemosus* - gozdasta stoklasa**

Le listno dno vejicato. Vlažni travniki in sadovnjaki.

X. SKUPINA

Listna nožnica do dna ali vsaj globoko razklana. List in nožnica ali vsaj kolenca gosto vidno dlakava.

***Holcus lanatus* - volnata medena trava**

Rastlina bražunasto mehko dlakava - sivozelena.

***Holcus mollis* - mehka medena trava**

Rastlina zelena, gola ali le skromno dlakava, običajno so kolenca vidno žametno dlakava. Listi kratki in štrlijo od poganjka. Delež obeh vrst se v ruši zelo poveča v začetku intenzivne paše.

***Trisetum flavescens* - zlati ovsenec**

List od dna navzgor ožji, na gredljih bolj ali manj dlakav. Nožnica bolj ali manj kocasta. Po košnji hitro odganja. List pri dnu močno rožen.

***Brachypodium sylvaticum* - gozdna glota**

Šopasta trava v gozdu in grmovju - list temno zelen, mehko dlakav.

***Brachypodium pinnatum* - navadna glota**

List svetlozelen, dlakav in dolgovejcat. Rastišče: suhi pusti travniki, lazi, griči in ozare.

List, nožnica in kolenca gola ali le skromno dlakava. List suh, pri dnu zožen, raskav.

Rastišče: bregovi, jarki, plitva voda, peščena in kamnita tla, močvirski travniki, ob gozdu.

***Larsia oryzoides* (rižolica), *Calamagrostis epigeos* (navadna šašuljica)**

***Arrhenatherum elatius* - visoka pahovka**

List slabo gredljat, raztreseno dlakav. Jeziček dolg, podoben ovratniku. Rastišče: srednje vlažni rodovitni travniki.

***Phleum pratense* - mačji rep**

List zgoraj gol, spodaj slabo gredljat, pogosto s svetlimi črtami, raskav. Jeziček dolg, bel oster, nazobčan. Poganjki na dnu skoraj brez izjeme nabrekli.

Razlikovanje pravih trav od poltrav

1) Sladke trave - *POACEAE (Gramineae)*

- a) Perigon je dvolisten. Cvet ima debelejšo krovno plevo in nežno predplevo.
- b) bil je v prerezu večinoma okrogla (le redko sploščena) z enim ali dvema gredljema, redko s 4 gredlji. Skoraj brez izjeme votla s kolenci razdeljena v členke.
- c) Listi stoje dvoredno, to je v dveh navpičnih premicah v različni višini in na nasprotnih straneh bili.

2. Poltrave ali ostrice - *Cyperaceae*

- a) Perigon dvolisten. Cvet ima debelejšo krovno plevo in nežno predplevo.
- b) Prerez bili je večinoma trirob ali pa ima globoke žlebičke (včasih z zaobljenimi robovi, ali pa je okrogel). Bil je bolj ali manj napolnjena s strženom, skorja nikoli členkovita.
- c) Listi stoje troredno, to je 1 list na vsaki od treh strani bili, včasih stoje navidezno na vse strani. Listi so po večini zloženi.